

**KLINIK LABORATOR
DIAGNOSTIKADA INNOVATSION
TEXNOLOGIYALARDAN
FOYDALANISH, MUAMMOLAR VA
YECHIMLAR**
**xalqaro ilmiy-amaliy
anjuman**
18 aprel 2023 yil

O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi

WWW.SSV.UZ

Toshkent tibbiyot akademiyasi www.tma.uz

КОМПОЗИТ ҚОПЛАНГАН ЯНГИ ТЎР ШАКЛИДАГИ ИМПЛАНТАТНИНГ ЎТКИР ВА СУРУНКАЛИ ТОКСИКЛИГИНИ ЎРГАНИШ

¹Бобожонова Ш.Ш., ¹Топилов И.И., ²Мардонов Ж.Н.
¹Тошкент Тиббиёт Академияси, ²Академик В. Вохидов номли
РИХИАТМ

Дунё бўйлаб ҳар йили 20 миллиондан ортиқ қорин бўшлиғи чурраси операциялари амалга оширилади, улардан бир неча миллиони синтетик имплантлар билан бирлаштирилади. Ушбу синтетик имплантлардан полипропилен полимерли жарроҳлик тўпламлари энг кўп ишлатилади. Тизимли токсиклик хавфини тўғри ва мақбул баҳолаш учун имплантация қилинадиган материал миқдори бўйича стандарт йўқ. Полипропилен бириктирувчи тўқималарнинг ўсишини рағбатлантириш хусусиятига эга, шу билан чурра нуқсони жойида бириктирувчи тўқима синчини мустаҳкамлайди. Пропилендан ясалган тўрнинг салбий хусусияти - бу пропиленга тўқима реакциясининг кучайиши, шунингдек, микробларнинг кириб боришига ва уларнинг сурункали яллиғланиш ривожланиши билан узоқ муддат сақланиб қолишига сабаб бўладиган тўр тугунлари ҳосил бўлган жойларда микро ёриқлар мавжудлигидир.

Тажрибалар оғирлиги 250-300 г бўлган 25 та оқ зотсиз каламушларда ўтказилди. ISO 10993-2 талабларига мувофиқ изофлуран буғи билан умумий анестезия остида 2-3 см узунликдаги медиал лапаротомия амалга оширилди ва жигарнинг диафрагма юзасига 1x1 см ўлчамдаги тўр имплантацияси қўйилди. Лапаротомик яра қатлам-қатлам қилиб тикилди. Ўткир токсикликни ўрганиш учун операция қилинган ҳайвонларнинг ҳолати ГОСТ ISO 10993-11-2011 бўйича белгиланган тартибда бир ҳафта давомида кузатилди. Ҳайвонлар имплантациядан 1 ҳафта ўтгач наркознинг катта дозаси орқали эвтаназия қилинди. Қон ва биопсия материаллари стандарт усулга мувофиқ текширилди. Сурункали токсикликни ўрганиш учун қорин бўшлиғи жигарнинг диафрагма юзасида 1x1 см ўлчамдаги имплант жойлаштирилди ва 1-3 ой давомида кузатилди. Имплантациядан 1, 2, 3 ой ўтгач ҳайвонлар экспериментдан чиқарилди, умумий ва биокимёвий таҳлиллар учун қон олинди. Органлар ва тўқималарнинг биопсияси гистологик тадқиқотлар учун юборилди.

Олинган натижалар таҳлил натижасида аниқландики, каламушларнинг қорин бўшлиғига тўрли имплантнинг киритилиши назорат ҳайвонларига нисбатан уларнинг ички органларининг масса коэффициентларининг сезиларли ўзгаришига олиб келмади. Шу билан бирга, ўрганилаётган гуруҳлардаги каламушларда жигар вазнининг тана вазнига нисбати сезиларли даражада ошгани аниқланди, аммо буйраклар ва талоқ учун масса коэффициентлари интакт ҳайвонларникидан фарқ қилмади.

Тажриба охирида қоннинг умумий ва биокимёвий таҳлили учун ҳар бир гуруҳдаги ҳайвонлардан қон намуналари олинди. Умумий қон таҳлили кўрсаткичларидаги ўзгаришлар таҳлил қилинди. Бунда ўткир ва

8. Kurbonova Z.Ch., Sayfutdinova Z.A., Muhammadiev X.G., Xashimova G.T. Experimental substantiation of the use of hypoxia-inducible factor (HIF-1 α) for the development of toxic hepatitis // *Инновационное развитие науки и образования.* – 2022. – С. 20-23.

9. Kurbonova Z.Ch.; Sayfutdinova Z.A.; Xashimova G.T.; Muhammadiev X.G. Comparative analysis of the effectiveness of using some parameters of endogenous intoxication on the course of experimental toxic hepatitis. Using innovative technologies in improving the efficiency of education: problems and solution. Batumi, Georgia, 2022. P. 114-116.

10. Nuriddinova N.F., Kurbonova Z.Ch., Sayfutdinova Z.A. Surunkali gepatit va virus etiologiyali jigar sirrozida koagulyatsion gemostazning buzilishi (adabiyotlar sharhi) // *Nazariy va klinik tibbiyot.* – 2022. - №5. – B. 122-125.

11. Tukhtaev, K. R., Tulemetov, S. K., Zokirova, N. B., Tukhtaev, N. K., Tillabaev, M. R., Amirullaev, O. K., ... & Otajonova, A. N. (2013). Prolonged exposure of low doses of fipronil causes oxidative stress in pregnant rats and their offspring. *InternetJournalofToxicology, 10(1).*

12. Хасанов, Б. Б., Зокирова, Н. Б., & Тухтаев, К. Р. (2021). Влияние токсического гепатита матери на структурно-функциональные взаимоотношения иммунокомпетентных клеток молочной железы лактирующих крыс и тонкой кишки крысят в период молочного вскармливания. *Педиатрия, 4, 225-229.*

БИОКИМЁВИЙ ҚОН ТЕКШИРУВИНИНГ ДИАГНОСТИК АҲАМИЯТИ

Дилмуродова О.

Тошкент тиббиёт академияси

Биокимёвий қон текшируви - бу ички органларнинг (жигар, буйраклар, ошқозон ости беши, ўт пуфаги ва бошқалар) ишини баҳолаш, метаболизм (липидлар, оксиллар, углеводлар алмашинуви) ҳақида маълумот олиш, заруратни аниқлаш имконини берувчи лаборатор диагностика усули ҳисобланади. Қон олиш жойи инфекция тушишини олдини олиш учун зарарсизлантирилади ва асосан кубитал венадан ёки бошқа томирлардан қон олиниб, пробиркага қуйилади ва биокимёвий лабораторияга юборилади.

Таҳлил натижаларида қуйидаги биокимёвий кўрсаткичларни ҳар бир касаллик учун алоҳида ўрганиш мумкин. Масалан, бугунги кунда юрак-қон томир касалликлари, метаболизм бузилиши ва бошқа кўплаб касалликлар асосида қон таркибидаги умумий липидлар алмашинувининг бузилиши бош омил саналади. Ҳозирги кунда қон намуналарини биокимёвий текширишда республикамиз клиник-диагностик лабораторияларида бир қатор янги замонавий асбоб-ускуналар, жумладан Mindray BC 240-T русумидаги кўп функцияли клиник-кимёвий анализатордан кенг фойдаланилмоқда. Ушбу аппаратларда соатига икки юздан ортиқ тест таҳлиллари ўтказиш имкониятига эга. Бу аппаратнинг афзаллик жиҳатлари шундан иборатки, смарт намуна олиш технологияси HbA1c таҳлиллари учун гемолизатни автоматик тайёрлашни таъминлайди. Олдиндан ишлов беришсиз